

MINISTRI MÄÄRUS

12.06.2025 nr 21

**Nõuded balneoloogilistes protseduurides
kasutatavale looduslikule mudale ja turbale**

Määrus kehtestatakse rahvatervishoiu seaduse § 17 lõike 2 ja toote nõuetele vastavuse seaduse § 5 lõike 4 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse terviseohutuse tagamiseks nõuded balneoloogilistes protseduurides kasutatavale looduslikule meremudale, järvemudale (edaspidi koos *ravimuda*) ja turbale ning nende käitlemisele ja märgistamisele.

§ 2. Kohaldamisala

Määrusega kehtestatud nõudeid peavad järgima ravimuda ja -turba tootjad ning balneoloogilisi protseduure pakuvad juriidilised isikud ja füüsilisest isikust ettevõtjad.

§ 3. Terminid

Määruses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) balneoloogiline protseduur – ravimuda ja -turba välispidine kasutamine inimese kehapinnal enesetunde parandamise eesmärgil;
- 2) ravimuda või -turba tootja – tootja toote nõuetele vastavuse seaduse § 4 lõike 1 punkti 9 tähenduses;
- 3) meremuda, järvemuda ja turvast käsitatakse maapõueseaduse § 19 lõike 3, § 20 lõike 3 ja § 22 lõike 3 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määruse tähenduses ning Eestis kaevandatuna peab see olema maavarana arvele võetud;
- 4) turul kättesaadavaks tegemine – kättesaadavaks tegemine toote nõuetele vastavuse seaduse § 4 lõike 1 punkti 11 tähenduses.

§ 4. Nõuded ravimuda ja -turba kvaliteedile

(1) Balneoloogilistes protseduurides kasutatavas ravimudas ja -turbas ei tohi olla üle 1,0 mm terasuurusega mineraalseid osakesi. Väiksema terasuurusega mineraalseid osakesi võib meremudas olla kuni 3% ning järvemudas ja turbas kuni 2%.

(2) Balneoloogilistes protseduurides kasutatava ravimuda ja -turba füüsikalised omadused ja keemilised näitajad peavad olema järgmised:

- 1) meremudas peab veesisaldus olema 65–85% ja orgaanilise aine sisaldus kuivaines üle 5%;
- 2) järvemudas peab veesisaldus olema 90–95% ja orgaanilise aine sisaldus kuivaines üle 35%;

3) turbas peab veesisaldus olema üle 85%, orgaanilise aine sisaldus kuivaines üle 90%, humiinhapete sisaldus kuivaines vähemalt 20%, von Posti humifikatsiooniklass peab olema vähemalt H7 ja tuhasisaldus ei tohi olla üle 12%.

§ 5. Mikrobioloogilised kvaliteedinäitajad

Balneoloogilistes protseduurides kasutatavas ravimudas ja -turbas ei tohi bakteriaalsete indikaatorite ja patogeenide sisaldus ületada järgmisi piirmäärasid:

- 1) *Escherichia coli* kuni 10 bakterit ühe grammi ravimuda või -turba märgkaalu kohta, väljendatuna ühikutes MPN ((*most probable number*) kõige tõenäolisem arv) või PMÜ (pesa moodustav ühik);
- 2) *Clostridium perfringens* kuni 100 PMÜ ühe grammi ravimuda või -turba märgkaalu kohta;
- 3) *Staphylococcus aureus* ei tohi ühes grammis või milliliitris ravimudas või -turbas esineda.

§ 6. Ravimuda ja -turba säilitamine

(1) Ravimuda ja -turbast tuleb hoida temperatuuril +4 °C kuni +15 °C. Kõrgemal temperatuuril hoidmine on lubatud üksnes vahetult enne protseduuri tegemist.

(2) Ravimuda ja -turba kogust, mis on suurem kui üks tonn, tuleb hoida selleks ette nähtud mudahoidlas või mahutis.

§ 7. Ravimuda ja -turba märgistamine

(1) Turul kättesaadavaks tehtud ravimuda ja -turba märgistus peab sisaldama järgmist teavet:

- 1) tootja nimi või kaubamärk, postiaadress ja e-posti aadress;
- 2) kogus;
- 3) kasutusjuhend ja ohutusteave;
- 4) säilitamise tingimused;
- 5) kuupäev, mis ajani säilitab pakendatud toode nõuetekohastes hoiutingimustes esialgsed omadused ja toime, või märges selle kohta, millise aja jooksul pärast avamist on toode kasutuskõlblik ja ohutu;
- 6) partii-, seerianumber või kaevandamise koht ja aeg, mis võimaldab toodet tuvastada;
- 7) määruse § 8 lõikes 2 sätestatud keeld.

(2) Lõikes 1 nimetatud teabe võib esitada ravimuda või -turba pakendi märgistusel või ravimuda või -turbaga kaasas olevas dokumendis.

§ 8. Ravimuda ja -turba kasutamine

(1) Balneoloogilise protseduuri pakkujal peavad olema järgmised andmed kasutatava ravimuda ja -turba kohta:

- 1) kaevandamise koht;
- 2) tootja;
- 3) kogus;
- 4) saabumise aeg;
- 5) kasutuselevõtmise aeg.

(2) Ravimuda ja -turba korduv kasutamine ja regenereerimine ei ole lubatud.

§ 9. Mikrobioloogiliste näitajate ja ohtlike ainete kontrollimine

(1) Ravimuda või -turba tootja ja balneoloogilise protseduuri pakkuja peavad kontrollima pakendamata ravimuda ja -turba mikrobioloogilisi näitajaid mudahoidlas või mahutis vähemalt üks kord aastas.

(2) Ravimuda või -turba mikrobioloogiliste näitajate piirsalduse ületamisel või põhjendatud ohukahtluse korral tuleb teha kordusanalüüs. Kordusanalüüsil selgunud piirsalduse ületamise korral tuleb teha täiendav patogeensete mikroorganismide olemasolu uuring.

(3) Mikrobioloogiliste näitajate ohutuskontrolli tulemusi säilitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldaval kujul viis aastat.

(4) Balneoloogilise protseduuri pakkuja peab uut ravimuda või -turba partiid kasutusele võttes veenduma selle mikrobioloogilises ohutuses.

(5) Ravimuda või -turba tootjal peavad olema andmed ohtlike ainete sisalduse kohta ravimuda või -turba maardlas. Ravimuda ja -turba ohtlike ainete sisalduse andmed ei tohi olla vanemad kui kümme aastat.

(6) Ravimudas ja -turbas määratakse raskmetallide (Pb, Cd, Sn, Zn, Hg), naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40, summa), fenoolide ja pestitsiidide sisaldus (edaspidi *ohtlikud ained*). Ohtlike ainete sisalduse hindamisel ravimudas või -turbas võetakse aluseks veeseaduse § 83 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrus, millega kehtestatakse ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases.

(7) Keskkonnatingimuste olulise halvenemise või põhjendatud ohukahtluse korral peab ravimuda või -turba tootja kontrollima ohtlike ainete sisaldust ravimudas või -turbas.

(8) Kui ravimuda või -turvas ei vasta mikrobioloogilistele näitajatele ja ohtlike ainete sisaldusele kehtestatud nõuetele, selgitatakse välja ravimuda või -turba mittevastavuse põhjused ja rakendatakse vajalikke abinõusid mittevastavuse kõrvaldamiseks. Vajaduse korral kõrvaldatakse ravimuda või -turvas turult ja teavitatakse sellest Terviseametit.

§ 10. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2025. a.

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Maarjo Mändmaa
kantsler